

Dejorgāns / Tanzorgan Evelīna Deičmane

4. novembris, 2022 – 29. janvāris, 2023

Kim? Laikmetīgās mākslas centrs

Kuratore: Zane Onckule

Atklāšanas vakarā 4. novembrī plkst. 20:00
izstādes ietvaros norisināsies Jaceka Senkeviča
performance-DJ sets.

Evelīnas Deičmanes trešās personālizstādes Kim? Laikmetīgās mākslas centrā pamatā ir autore dzīļi personiska – jutīga un reizē procesu sabiedrībā motivēta interese pievērsties mākslai (iz)dzīvot.

Laikā, kad fiktīvie naratīvi un globālā realitāte uzspiež vienlaicīgas pārklājošās distopijas, Deičmanes “Dejorgāns” ir veidota kā teritorija, kur meklēt un rast personiskās brīvības robežu – vietu, kura nevienam nevar nodarīt kaitējumu. Apzinoties, ka ignorējot savu ķermeni, nav iespējams nonākt pie miera stāvokļa un atklāsmes, izstādes tematika koncentrējas ap cilvēka iekšējām norisēm un vēstures traumatisko notikumu atstātajiem nospiedumiem tajā.

Saglabājot interesi strādāt ar “materiālu”, kas ir dziļi personisks, tomēr vienlaicīgi var būt aplēpts un grūti tverams, Deičmane izceļ postpadomju reģionam piemītošo mentālo karti. Atsvešinātību no sava ķermeņa piedzīvo vairums Latvijas iedzīvotāju, īpaši paaudze, kas dzimusi pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados. Deičmanes vecāku paaudzei pagātne ir zaudējusi savu spēju apgaismot tagadni. Tajā trūkst tagadnes, jo viss tiek skatīts un vērtēts caur pagātnes pieredzējumu, tādējādi kropļojot skatījumu un dzīves pieredzējumu šodienā.

Minētā iespaidota, Deičmane (re)konstruē iztrūkstošos/pagaisušos atmiņu/pieredzes momentus, lai ar mākslinieciskās iztēles un somatiskās/terapeitiskās analīzes elementu palīdzību veidotu Kim? telpas visaptverošu instalāciju. Izstādē iekļauti jaunradīti un iepriekš neizstādīti darbi gaismas un skaņas objektu, zīmējumu un tekstila, un metāla instalācijas tehnikās, kas vizuāli poētiskā/pastarpinātā veidā apsver idejas par starppaudžu traumu pārdzīvošanu, cilvēka ķermeni un cerības tehnoloģijām.

Ar “Dejorgānu” māksliniece it kā atgriežas savā un ieskatās citu pagātnē, lai uzlasītu trūkstošos elementus un sajustu brīvību, ko sniedz ķermeņa un prāta kā instrumentu veselīga mijiedarbē. “Dejorgāna” ietvaros izdzīvošanas nozīme sliecas daudz tālāk par izvairīšanos no nevēlamā, tā ir par dzīvi apliecinošas vīzijas izteikšanu, neskatoties uz apstākļiem, kas izsauc visas iespējamās bailes. Deičmanes “Dejorgāns” kustas un “dejo” virzienā cauri pašpiedzīvei un paver ceļu dziednieciskām transformācijām izdzīvotājas būtības esencē.

Evelīna Deičmane

(dz. 1978) mākslas izglītību ieguvusi Latvijas Mākslas akadēmijas Vizuālās komunikācijas nodaļā 2007. gadā un pabeigusi Berlīnes Mākslas universitātes Vizuālās komunikācijas nodaļu un Eksperimentālo mediju nodaļu (2004; 2007–2009). Savos darbos izmanto jauktas tehnikas, eksperimentē ar skaņu un vizuālajiem elementiem. Viņas konceptuālā pieeja ietver eksistenciālas noskaņas un cilvēka pieredzi, radot vidi, kur skumjas saskaras ar laimi, bet dramatiskumu kļiedē humors.

Viņa piedalījusi 15. Sidnejas Starptautiskajā biennālē (2006), 2. Maskavas Biennālē (2007), Eiropas Laikmetīgās Mākslas biennālē “Manifesta” (2008), 12. Starptautiskajā Kairas biennālē (2010). Deičmane pārstāvēja Latviju 53. Starptautiskajā Venēcijas biennālē ar multimedālo projektu “Pārejošās bēdas”(2009). Deičmane ir vairāku nozīmīgu starptautisko radošo stipendiju ieguvēja, tai skaitā DAAD stipendijas Berlīnē (2011). Mākslinieces personālizstādes notikušas vairākās galerijās Vācijā un Čehijā, kā arī 2010. gadā viņas personālizstāde “Lielais nemiers” bija apskatāma Kim? Laikmetīgās mākslas centrā. Māksliniece dzīvo un strādā Berlīnē un Rīgā.

Jaceks Senkevičs

(*Jacek Sienkiewicz*, dz. 1976, Varšava) ir dīdžejs un producers, kas tiek uzskatīts par vienu no Polijas elektroniskās mūzikas pionieriem. Viņš uzsāka savu DJ karjeru pirmajā *underground* pasākumu vilnī 90. gadu sākumā Varšavā, un ir spēlējis visapkārt pasaulei no lieliem festivāliem kā *DEMF Detroit*, *Mutek Montreal*, *Transmediale Berlin* līdz nelieliem, intīmiem setiem *underground* klubos un bāros.

Mākslinieces pateicības: Abi2, FineArtPrint, Reverb Scenery production, Mystic Theater, Oskaram Pauliņam.

Kim? Laikmetīgās mākslas centrs

Sporta iela 2 k-1, Rīga,

@kim_cac, www.kim.lv

Kim?

Dejorgāns / Tanzorgan

Evelīna Deičmane

4. novembris, 2022 – 29. janvāris, 2023

Kim? Laikmetīgās mākslas centrs

Kuratore: Zane Onckule

Atbalstītāji :

1

"Sarkanais mākonis II", 2021
akvarelis, 29x21 cm

2

"Sarkanais mākonis I", 2021
akvarelis, 21x29 cm

Dzīvojoši veidojumi organismā, asins svešķermenīši, kas pilni ar šausmu stāstiem.

3

"Izzūdošās bailes", 2022
burbuļmašīna, metāla objekts
izmēri dažādi

Smaids izliekts kā bezkrāsaina varavīksne. Burbuļmašīna izpūš lielu burbuli pretī novietota objekta virzienā. Objekta asās malas neļauj burbulim nosēsties un burbuli saplēš. Bija laiks, kad es pieradu priekam neļaut tuvoties. Ķermeņa zemās frekvences to atgrūda ar pirmo smaids sejā. Smaida stūrīši ātri noslīdēja uz leju un ieliecās kā bezkrāsaina varavīksne. Tur sākās aukstums un pelēkas bailes izdzīvošanas līmenī.

4

"Spoguļkuņģis", 2022
spogulis, līme, poliuretāna putas,
sarkana gaisma, 35x28 cm

Ķermeņa iekšpuse.

5

"Miers mājās", 2022
gliemežvāki, audums, vate, 20x140 cm

Īpaši veidots skanošs aizsargājošs kostīms, paredzams tā valkātājs – aptuveni 10 gadus vecs bērns. Līdzīgi gliemeža čaulai, kostīma uzdevums ir nodrošināt mājas, lai kur bērns tajā dotos. Kostīma iekšpuse ir mīksta un silta, bez skaņas. Ārpuse ir cieta un skanoša. Pagājušā gadsimta 80. gadu beigās, 90. gadu sākumā man bija 10–12 gadi. Valstī tas bija pārmaiņu laiks – pacilātībai un atmodas kustībai sekoja neatkarības atgūšana. Savukārt Burtnieku ciema bērniem, izejot no mājas rīta agrumā un atgriežoties dziļā tumsā, tas bija skarbās izdzīvošanas laiks, pilns mācību, kas aizgūtas, pieredzot traumatiskus notikumus. Šajā vecumā, no vienas puses, mani vēl interesēja pasakfilmas, tādas kā "Princese Varde", no otras puses – es apmeklēju jau pirmās diskotēkas.

6

Jaceks Senkevičs, 2022

Izstādes atklāšanas dienā 04.11.
ierakstīts elektroniskās mūzikas skaņu celiņš
(2 st. garumā.)
leraksts: Jānis Krauklis

Tehno man absolūti asociējās ar ķermeņa ritma atkārtošanos; sirds ritma, ko tehno sakustina un nereti izraisa aritmiju. Līdzīgi kā ar savu veselību, no sākuma "dejo", tad "domā".

7

"Dzeltenā gaisma", 2022

Krāsa kā vibrācija, dzeltenais kā vibrācijas visaugstākais līmenis; ķermeniskā krāsu izjūta atšķiras no vizuālās.

8

"Mašīnītes", 2022
ar pulti vadāmās spēļu mašīnītes,
māls
izmēri dažādi

Saliec sevi pats! Skatītājs kā dakteris pats savā operāciju zālē. Kuņģis, plaušas, vairogdziederis, ģenitālijas u.c.

9

"Portrets", 2022
metināts metāls, metāla karkass uz
sliedes, 240x167 cm

Aszobains, dusmīgs portrets pārcelts metālā; robežšķirtne, slazds, aiz kura beidzas brīvības sajūta.

10

"Prieka kvadrāts", 2022
apgleznots tekstils, matracis,
90x200 cm

Skatītāju-šūnu pūļa kolektīvs. Prieka moments.

11

"Dejorgāns I, II, III", 2020
akvarelis, 50x65 cm

Aizsākums "Dejorgānam" – uzsākot ceļojumu, ieklausīties orgānos.

12

Burtnieku stāsti (zvilnamā telpa)
"Melnā šļauka", 2022
audio kolāža – Linda Leimane;
balss/čells – Evelīna Deičmane
9'52 min.

Reālu notikumu stāstījums, ko pavada skaņu celiņi no padomju multiplikācijas filmām, 80. gadu popmūzika un čella spēle. Lai arī brīdinām par skarbo saturu, beigās sliktais un labais transformējoties mijiedarbojas un novērš traģiskās sekas.

13

Stāstu ilustrācijas uz apgleznota
tekstila, 2022
daudzfunkcionālu sēžam
/guļamobjektu sērija, 22 vienības
62x47 cm

leskats nosakumos:
"Atpakaļgaitas prieks"
"Princese Varde"
"ĀAAA"
"Plaušas"
"Neuzticības Ziedi"
"Velns"
"Vecmāmiņa Zigrīda. Puķes nesāp."
"Klīdzdošas plaušas"
"Sūds"

leskatīties ķermenī un zīmēt, kamēr izveidojas draudzība un saskaņa ar ogrānu, tādējādi virzot atveseļošanās procesu.

14

"Bērzu birzs", 2022
apgleznots tekstils, 140x350 cm